

Машко А. І.

к. е. н. доцент кафедри фінансів

АНТИІНФЛЯЦІЙНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ НЕЗБАЛАНСОВАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ

У другій половині минулого століття основну увагу центральних банків окремих країн світу було сфокусовано на досягненні цінової стабільності. Натомість, низка країн, переважно невеликих, економіки яких характеризувалися високим ступенем відкритості, кінцевою метою власної грошової політики вважали забезпечення стабільності національної валюти. Проте, простежувався загальний підхід, пов'язаний з відмовою від множинних цілей, як реальних, так і номінальних, і визначенням єдиної мети, і, в найбільш поширеному випадку, – цінової стабільності.

Починаючи із дев'яностих років у Канаді, Великобританії, Фінляндії, Швеції тощо, прогресуючою тенденцією у напрямку грошово-кредитного регулювання стало використання режиму таргетування інфляції. Забезпечення стабільності валютного курсу як головної мети було поставлене під сумнів європейською валютною кризою 1992 р., мексиканською кризою 1994–95 рр., азіатською кризою 1997 р. і кризою в Росії 1998 р. Таким чином, багато країн звернули свою увагу на режим, заснований безпосередньо на досягненні цінової стабільності як кінцевої мети грошово-кредитної політики, перейшовши таким чином до планування і досягнення (таргетування) показників інфляції [1].

Зазначені об'єктивні тенденції обумовили необхідність порівняльного аналізу різних теоретичних моделей грошово-кредитної політики з метою вибору найбільш ефективної з них. Результати такого аналізу, проведеного провідними науковцями, вказують на те, що на сучасному етапі розвитку економічної думки таргетування інфляції є оптимальною моделлю грошово-кредитної політики для країн з розвинутою ринковою економікою.

Актуальним залишається питання практичної імплементації режиму таргетування інфляції і дослідження результатів його використання шляхом ґрунтовного аналізу і узагальнення проблем, які виникали під час впровадження цього режиму в різних країнах [2]. Необхідно також оціню-

вати та порівняти ефективність політики таргетування інфляції в розвинутих та перехідних економіках. У зв'язку з планами Національного банку України перейти в перспективі на режим прямого таргетування інфляції для вітчизняної науки є актуальним питання про можливість та доцільність такого переходу.

У зв'язку із цим, для розуміння можливостей застосування режиму інфляційного таргетування, доцільно виокремити умови, необхідні для його введення, а вже потім розглядати можливі ефекти його використання. В економічній літературі часто до таких найголовніших передумов введення нового режиму відносять незалежність грошової політики від фіскальної і відсутність в органів, що відповідають за проведення грошової політики, будь-яких зобов'язань стосовно таргетування деяких інших показників, виконання яких може завадити втіленню основної мети – досягнення необхідного рівня інфляції.

При цьому, характеризуючи другу умову, потрібно мати на увазі, що її виконання не означає, що центральний банк тієї чи іншої держави повинен ігнорувати інші економічні проблеми. Навпаки, окремі науковці зауважують, що головний банк країни зобов'язаний займатися вирішенням питань, пов'язаних із фінансовим сектором, платіжним балансом, але в межах, встановлених для граничних показників інфляції, а в деяких випадках – навіть допускається короткостроковий відступ від планових показників.

Маючи на увазі держави, що розвиваються, в тому числі і Україну (навіть не зважаючи на те, що їй надано статус країни із ринковою економікою), то в багатьох із них, наприклад, активи і пасиви економічних агентів часто номіновані в іноземній валюті, а тому, аби уникнути вагомих економічних потрясінь, центральний банк повинен стежити за обмінним курсом, відстежуючи його динаміку і згладжуючи, по можливості, коливання, здатні дестабілізувати загальноекономічну ситуацію. Особливо це актуально для нашої держави, зважаючи на економічну ситуацію та проблеми у сфері загальнодержавних фінансів.

Зазначимо, що на даному етапі антиінфляційна політика має носити комплексний характер, а тому доцільно:

– формування державного бюджету на основі дійсних економічних показників та виходячи як з існуючої, так і потенційної економічної

кон'юнктури. При цьому окрема увага повинна приділятися джерелам фінансування дефіциту бюджету та їх можливим ефектам;

– вдосконалення податкової системи з метою стимулювання ділової активності та зростання валового внутрішнього продукту;

– забезпечення реальної незалежності національного банку як центрального органу банківської системи та антиінфляційної політики;

– відмова від соціального популізму у сфері функціонування державних фінансів;

– зниження енергоспоживання вітчизняної економіки та підвищення продуктивності галузей народного господарства;

– проведення реальних структурних економічних перетворень тощо.

Література:

1. Інфляція та фінансові механізми її регулювання / За ред. чл.-кор. НАН України А.І. Даниленка. – К.: Ін-т екон. та прогноз., 2007. – 400 с.

2. Циганов С. Грошово-кредитна політика та її соціальна спрямованість // Циганов С., Безнощенко М. / Проблеми формування ринкової економіки. – КНЕУ. – К., 2002. Вип.10. – С. 211–220.

3. Савлук М. І. Гроші та кредит: Підруч. – 3. вид., перероб. і доп. // За ред. Савлук М.І. / – К.: КНЕУ, 2002. – 598 с.

Мокрицька А. Б.

викладач кафедри фінансів

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

У вітчизняній та зарубіжній літературі існують різноманітні підходи до трактування сутності охорони здоров'я та організації її фінансів. До 90-х років вітчизняні підходи ґрунтувалися переважно на марксистській теорії, за якою усе суспільне виробництво поділялося на дві сфери: виробничу і невиробничу. У виробничій сфері матеріальні продукти створюються, а в невиробничій – здійснюється їх обмін і споживання. При цьому соціальну сферу практично ототожнювали із невиробничою. Звідси основним джерелом фінансування соціальної сфери були бюджетні асигнування, що